

2024 m. pamario krašto kalendorius

Parengė Rūta Vileikytė – Macijauskienė

Kraštotyros ir skaitmeninimo skyrius

SAUSIS

- 1 – **310** m., kai gimė [1714] **Kristijonas Donelaitis**, poetas, evangelikų liuteronų kunigas, lietuvių grožinės literatūros pradininkas. Mirė 1780 m.
- 2 – **80** m., kai gimė [1944] **Gediminas Pranckūnas**, Klaipėdos dramos teatro aktorius, nuo 2001 m. - Klaipėdos dramos teatro vadovas. Vaidino kino ir televizijos filmuose. Mirė 2015 m.
- 5 – **90** m., kai gimė [1934] **Bronius Gražys**, Klaipėdos dramos teatro aktorius ir režisierius, pedagogas, tapytojas, poetas. Klaipėdos miesto kultūros magistras (2007 m.). Mirė 2013 m.
- 16 – **120** m., kai gimė [1904] **Juozas Jurkūnas**, jūros teisės mokslų daktaras, vienas iš buriavimo sporto Lietuvoje pradininkų. Dirbo Klaipėdos uosto direkcijos juriskonsultu, jūrininkystės inspektoriumi. Jo iniciatyva 1934 m. surengta pirmoji Jūros diena. Mirė 1973 m.
- 21 – **120** m., kai gimė [1904] **Jonas Dainauskas**, teisininkas, istorikas, publicistas, bibliografas. Dalyvavo 1923 m. Klaipėdos krašto sukilime. Mirė 2000 m.
- 28 – **90** m., kai gimė [1934] **Feliksas Viskantas**, choro dirigentas, pedagogas ir kompozitorius, mokėsi Klaipėdoje. Mirė 1995 m.

VASARIS

- 9 - **70** m., kai gimė [1954] **Vidas Jakimauskas**, Klaipėdos dramos teatro aktorius.
- 14 - **70** m., kai gimė [1954] **Antanas Lukoševičius**, mokslininkas, pedagogas, docentas, mokslų daktaras. Vienas iš Klaipėdos universiteto kūrimo iniciatorių ir strategų. Mirė 2017 m.
- 16 – **90** m., kai gimė [1934] **Liuda Zinaida Ruseckienė**, pedagogė, Klaipėdos universiteto docentė.
- 17 – **90** m., kai gimė [1934] **Algirdas Venskūnas**, Klaipėdos dramos teatro aktorius. Mirė 2003 m.
- 21 - **80** m., kai gimė [1944] **Artūras Hermanas**, Mažosios Lietuvos kultūros istorikas, bibliotekininkas.

KOVAS

- 5 – **110** m., kai gimė [1914] **Ona Jaudegytė**, oftalmologė, habilituota biomedicinos mokslų daktarė, Klaipėdos Raudonojo Kryžiaus ligoninės Akių ligų skyriaus įkūrėja ir vedėja. Sukūrė naujų būdų akių ligoms gydyti. Mirė 2009 m.
- 11 – **90** m., kai gimė [1934] **Teodoras Bumblauskis**, miškininkas, ekologas, habilituotas biomedicinos mokslų daktaras. Nuo 1991 m. Klaipėdos universiteto dėstytojas, nuo 1993 m. Gamtos mokslų fakulteto dekanas; nuo 1992 m. profesorius.
- 27 – **80** m., kai gimė [1944] **Regimantas Gudelis**, choro dirigentas, pedagogas, socialinių (edukologijos) mokslų daktaras, Klaipėdos universiteto docentas.

BALANDIS

- 4 - **60** m., kai gimė [1964] **Elena Karnauskaitė**, poetė, I. Simonaitytės literatūrinės premijos laureatė (2012 m.).
- 11 - **70** m., kai gimė [1954] **Valentinas Masalskis**, teatro ir kino aktorius, režisierius, Klaipėdos miesto kultūros magistras (2023 m.).
- 18 - **240** m., kai gimė [1784] **Natanielis Frydrichas Ostermejeris**, Mažosios Lietuvos raštijos darbuotojas, kunigas, mokytojas, vertėjas. Mirė 1846 m.
- 18 - **90** m., kai gimė [1934] **Juozas Karvelis**, jūrininkas, kapitonas, politikas, visuomenės veikėjas, Kovo 11-osios akto signataras. Mirė 2018 m.
- 22 – **300** m., kai gimė [1724] **Immanuelis Kantas**, lietuvių kilmės Prūsijos filosofas, klasikinės vokiečių filosofijos pradininkas. Mirė 1804 m.
- 28 - **50** m., kai gimė [1974] **Eglė Jackaitė**, Klaipėdos dramos teatro aktorė.

GEGUŽĖ

- 5 - **130** m., kai gimė [1894] **Martinus Kakys (Martin Kakies)**, mokytojas, publicistas, fotografas. „Memeler Dampfboot“ žurnalistas, nuo 1927 m. redaktorius.
- 8 – **100** m., kai gimė [1924] **Stasys Šumskas**, chirurgas, medicinos mokslų daktaras. Dirbo Klaipėdoje, daug prisidėjo prie chirurginės pagalbos organizavimo Klaipėdos krašte. Mirė 1977 m.
- 12 – **310** m., kai gimė [1714] **Johanas Danielius Berlinas**, norvegų ir danų kompozitorius, vargonininkas, muzikos teoretikas. Mirė 1787 m.

- 12 – **70 m.**, kai gimė [1954] **Dalia Pilipavičienė-Greičiunaitė**, choro dirigentė, pedagogė.
- 14 – **120 m.**, kai gimė [1904] **Antanas Bendorius**, geografas, enciklopedininkas, visuomenės veikėjas. 1935–1939 m. dėstė Klaipėdos pedagoginiame institute. Mirė 1969 m.
- 18 – **70 m.**, kai gimė [1954] **Edmondas Kelmickas**, poetas, Lietuvos rašytojų sąjungos narys, meno kolekcininkas.
- 19 – **90 m.**, kai gimė [1934] **Nijolė Domarkienė-Šimonytė**, chorvedė, pedagogė. Nuo 1959 m. Klaipėdos S. Šimkaus aukštesniosios muzikos mokyklos choro dirigavimo ir kitų disciplinų dėstytoja, Klaipėdos miesto dainų švenčių dirigentė. Vadovavo mėgėjų chorams. Mirė 2010 m.
- 20 – **400 m.**, kai gimė [1624] **Frydrichas Pretorijus (vyresnysis)**, vertėjas, leksikografas, Mažosios Lietuvos raštijos darbuotojas, lietuvių-vokiečių kalbų žodyno autorius. Mirė 1695 m.
- 21 – **70 m.**, kai gimė [1954] **Romas Klimavičius**, Klaipėdos skulptorius, grafikas, tapytojas, Lietuvos dailininkų sąjungos narys.
- 22 - **100 m.**, kai gimė [1924] **Kazimieras Jurgis Bėkšta**, kunigas salezietis, misionierius etnografas. Mirė 2015 m.
- 23 – **90 m.**, kai gimė [1934] **Jonas Domarkas**, kompozitorius, pedagogas, mokėsi ir dirbo Klaipėdoje. Mirė 2020 m.

BIRŽELIS

- 2 – **130 m.**, kai gimė [1894] **Pranas Bajerčius**, Mažosios Lietuvos visuomenės veikėjas, kunigas, teologas. Mirė 1967 m.
- 12 – **110 m.**, kai gimė [1914] **Napoleonas Bernotas**, teatro ir kino aktorius, režisierius. Vaidino Klaipėdos dramos teatre. Mirė 1959 m.
- 13 – **160 m.**, kai gimė [1864] **Endrikis Endrulaitis**, evangelikų kunigas, pirmojo lietuviško periodinio leidinio „Nusidavimai apie Evangelijos praplatinimą tarp žydų ir pagonių“ redaktorius, giesmių vertėjas, Rytų Prūsijos liuteroniško turinio raštų rengėjas. Mirė 1919 m.
- 15 – **190 m.**, kai gimė [1834] **Aleksandras Hornas**, Prūsijos ir Mažosios Lietuvos istorikas, parašęs vertingų darbų apie Mažosios Lietuvos gyvenviečių istoriją, paskelbė vertingos medžiagos apie demografinius, ūkinės statistikos ir ekonominius socialinius santykius Mažojoje Lietuvoje. Mirė 1897 m.
- 16 – **120 m.**, kai gimė [1904] **Povilas Četkauskas**, vargonininkas, akordeonininkas, chorvedys, Klaipėdos krašto chorų vadovas ir dainų švenčių dirigentas. Mirė 1991 m.
- 18 – **70 m.**, kai gimė [1954] **Edmundas Andrijauskas**, Klaipėdos architektas, visuomenės veikėjas, 1988–1990 Sąjūdžio Klaipėdos tarybos narys.

- 21 - **120** m., kai gimė [1904] **Fricas (Pričkus) Bernardas Buntinas**, buriuotojas, visuomenės veikėjas, vienas iš jūrų skautų įkūrėjų. Mirė 1966 m.
- 24 – **100** m., kai gimė [1924] **Eva Milda Jankutė**, M. Jankaus vaikaitė, gyvenusi ir dirbusi JAV bei Italijoje, MLF valdybos narė ir mecenatė. 2006 m. įsteigė savo senelio, Mažosios Lietuvos patriarcho Martyno Jankaus kasmetinę premiją, skatinančią labiau rūpintis Mažosios Lietuvos istorijos ir kultūros paveldu. Mirė 2014 m.
- 24 – **80** m., kai gimė [1944] **Jonas Paulikas**, kompozitorius, pedagogas, Klaipėdos universiteto docentas.
- 24 – **90** m., kai gimė [1934] **Gytis Alfredas Tiškus**, architektas, dailininkas, dėstytojas, Klaipėdos miesto garbės pilietis (2007 m.). Mirė 2008 m.

LIEPA

- 12 – **150** m., kai gimė [1874] **Artūras Bitensas (Bittens)**, istorikas, pedagogas, knygų vokiečių kalba apie Klaipėdos ir Šilutės apskritis autorius. Mirė 1920 m.
- 16 – **130** m., kai gimė [1894] **Elzė Jankutė**, Mažosios Lietuvos kultūros veikėja, tautosakos rinkėja. Mirė 1985 m.
- 17 – **70** m., kai gimė [1954] **Algimantas Jusionis**, tapytojas, Lietuvos dailininkų sąjungos Klaipėdos skyriaus pirmininkas (1996-2003). Mirė 2003 m.
- 20 – **90** m., kai gimė [1934] **Dionyzas Varkalis**, tautodailininkas, restauratorius, visuomenininkas, Kalvystės muziejaus Klaipėdoje įkūrėjas. Mirė 2022 m.

RUGPJŪTIS

- 1 – **110** m., kai gimė [1914] **Valteris Mačkus**, pedagogas, lietuviybės Klaipėdos krašte puoselėtojas. Mirė 1966 m.
- 6 – **180** m., kai gimė [1844] **Jurgis Traušys**, Mažosios Lietuvos evangelikų liuteronų religinių raštų vertėjas ir leidėjas, spaustuvininkas, redaktorius. Mirė 1948 m.
- 19 - **70** m., kai gimė [1954] **Kęstutis Demereckas**, istorikas, kraštotyrininkas, leidėjas.
- 27 – **100** m., kai gimė [1924] **Ignas Pikturna**, prozininkas, publicistas, rašęs marinistine tematika, vaizdavęs Lietuvos žvejų gyvenimą. Mirė 2005 m.
- 29 – **110** m., kai gimė [1914] **Elena Dirsienė-Mažrimaitė**, dainininkė, vokalo pedagogė, 1945–1949 m. Klaipėdos muzikinės komedijos teatro solistė, 1945-1954 m. dėstė Klaipėdos muzikos mokykloje. Mirė 1993 m.

- 29 – **120** m., kai gimė [1904] **Antanas Grudzinskas**, pedagogas, chorvedys, fagotininkas. Mokėsi ir dirbo Klaipėdoje, vadovavo Klaipėdos krašto chorams. Mirė 1984 m.
- 31 – **100** m., kai gimė [1924] **Petras Lapė**, inžinierius, architektas, valstybinių premijų laureatas. Vienas iš svarbiausių jo darbų - Jūrų muziejaus ir akvariumo komplekso Kopgalio tvirtovėje bei delfinariumo pastato Kopgalyje projektas. Mirė 2012 m.
- 31 – **160** m., kai gimė [1864] **Dovas Skėrys**, Mažosios Lietuvos visuomenės veikėjas, spaudos darbuotojas. Mirė 1929 m.

RUGSĖJIS

- 2 – **70** m., kai gimė [1954] **Anatolijus Klemencovas**, dailininkas grafikas, Jūros šventės ir daugelio kitų Klaipėdos miesto švenčių bei teatro pastatymų dailininkas. Klaipėdos miesto kultūros magistras (2009 m.).
- 20 – **140** m., kai gimė [1884] **Teodoras Daukantas**, Lietuvos politinis ir karinis veikėjas, brigados generolas, vienas iš Lietuvos jūrininkų sąjungos įkūrėjų. Nagrinėjo Klaipėdos uosto plėtros galimybes. Mirė 1960 m.
- 25 – **70** m., kai gimė [1954] **Liudvikas Natalevičius**, tapytojas, Lietuvos dailininkų sąjungos narys.
- 26 – **60** m., kai gimė [1964] **Darius Meškauskas**, Klaipėdos dramos teatro aktorius, Klaipėdos miesto kultūros magistras (2017 m.).

SPALIS

- 4 – **110** m., kai gimė [1914] **Juozas Samajauskas**, muzikos pedagogas, chorvedys, poetas, dainų ir muzikos autorius, dainų švenčių organizatorius. Mirė 2010 m.
- 13 – **70** m., kai gimė [1954] **Rolandas Rastauskas**, rašytojas, vertėjas, Klaipėdos universiteto docentas, I. Simonaitytės literatūrinės premijos laureatas (2006 m.), Klaipėdos miesto kultūros magistras (2016 m.).
- 14 – **90** m., kai gimė [1934] **Dmitrijus Jefremovas**, Klaipėdos dailininkas – skulptorius, Lietuvos dailininkų sąjungos narys. Mirė 2022 m.
- 15 - **110** m., kai gimė [1914] **Georgas Grencas (Grentz)**, visuomenės ir kultūros veikėjas, aktyvus Klaipėdos krašto darbo grupės (Arbeitsgemeinschaft der Memellandkreise e.V. - AdM) narys, 1965–1969 m. AdM pirmininkas. Mirė 1989 m.
- 18 – **110** m., kai gimė [1914] **Vilius Pėteraitis**, lietuvių kalbininkas, lingvistas, žodynininkas, Mažosios Lietuvos visuomenės veikėjas, Klaipėdos universiteto garbės daktaras. Mirė 2008 m.

- 20 – **80** m., kai gimė [1944] **Eugenija Adaškevičienė**, socialinių mokslų daktarė, Klaipėdos universiteto profesorė, KU Pedagogikos fakulteto dekanė (1995-1996), KU mokslo ir meno prorektorė (1996-1998).
- 25 - **300** m., kai gimė [1724] **Samuelis Johannas Lilienthalis (von Lielienthal)**, Klaipėdos uosto projektuotojas. 1797 m. suprojektavo Klaipėdos švyturį. Mirė 1800 m.
- 30 – **90** m., kai gimė [1934] **Genius Alfonsas Norvaišas**, pulmonologijos medicinos mokslų daktaras, ilgametis Klaipėdos apskrities ligoninės Pulmonologijos ir alergologijos centro vedėjas. 1988 m. Klaipėdoje įkūrė astmos klubą „Viltis“, kuris buvo pirmasis Lietuvoje. Mirė 2008 m.

LAPKRITIS

- 18 – **150** m., kai gimė [1874] **Andrius Martus (Martusevičius)**, visuomenės veikėjas, 1923 m. Klaipėdos krašto sukilimo dalyvis. Mirė 1923 m.
- 27 – **90** m., kai gimė [1934] **Motiejus Narbutas**, klaipėdietis menininkas, skulptorius, visuomenės veikėjas, sukūrė dvipusių bronzos medalių seriją žymių Mažosios Lietuvos kultūros, meno, mokslo bei politikos veikėjų atminimui. Mirė 2005 m.

GRUODIS

- 6 – **60** m., kai gimė [1964] **Eglė Barauskaitė**, Klaipėdos dramos teatro aktorė.
- 10 – **150** m., kai gimė [1874] **Marta Augusta Raišukytė**, Mažosios Lietuvos kultūros veikėja, spaudos darbuotoja, knygnešių rėmėja, tautodailininkė. Mirė 1933 m.
- 14 - **90** m., kai gimė [1934] **Antanas Venckus**, muzikologas, kompozitorius, pedagogas. Mirė 1975 m.
- 13 – **70** m., kai gimė [1954] **Jonas Salyga**, ilgametis Klaipėdos jūrininkų ligoninės direktorius, Klaipėdos universiteto Sveikatos mokslų fakulteto profesorius, Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos narys (2015–2019 m.).
- 15 – **90** m., kai gimė [1934] **Romualdas Jurgutis**, gydytojas hematologas, biomedicinos mokslų daktaras. Jo iniciatyva pradėti taikyti nauji kraujo ligų diagnostikos ir gydymo metodai, 1992 m. įkurta Žmonių, sergančių hemofilija, asociacija. 2005 m. suteiktas Lietuvos nusipelnusio gydytojo vardas.
- 29 – **140** m., kai gimė [1884] **Ansas Baltris (Jaunesnysis)**, Mažosios Lietuvos visuomenės veikėjas, evangelikų liuteronų sakytojas, vėliau kunigas. Nuo 1925 m. Klaipėdos krašto lietuvių susivienijimo Klaipėdos skyriaus pirmininkas, vienas iš Mokytojų draugijos steigėjų. Mirė 1954 m.

Šiomet sukanka

- **120 m.**, kai 1904 02 27 Klaipėdoje įsteigta Mažosios Lietuvos evangelikų - liuteronų kultūros, švietimo ir labdaros draugija „**Sandora**“.
- **100 m.**, kai 1924 05 08 pasirašyta **Klaipėdos konvencija**, įteisinusi ir reglamentavusi autonominę Klaipėdos krašto priklausomybę Lietuvos Respublikai.
- **100 m.**, kai 1924 05 09 Klaipėdoje įkurtas **Lietuvos jūrų skautų** Klaipėdos pirmosios draugovės skyrius.
- **100 m.**, kai 1924 06 20 Klaipėdoje įsteigtas **Klaipėdos krašto muziejus**, ekspozicija lankytojams atidaryta 1931 09 01. Didžioji dalis eksponatų prажuvo per II pasaulinį karą ar sovietmečiu, jo darbą tęsia **Mažosios Lietuvos istorijos muziejus**.
- **90 m.**, kai 1934 08 11 Klaipėdoje surengta pirmoji **Jūros šventė (Jūros diena)**.
- **140 m.**, kai 1884 08 30. Klaipėdoje įkurtas pirmasis buriuotojų klubas dabartinės Lietuvos teritorijoje „**Memeler Segel Verein**“.
- **80 m.**, kai 1944 10 16 Sovietų Sąjungos kariuomenei įsiveržus į Mažąją Lietuvą, prasidėjo **Mažosios Lietuvos gyventojų genocidas**.